

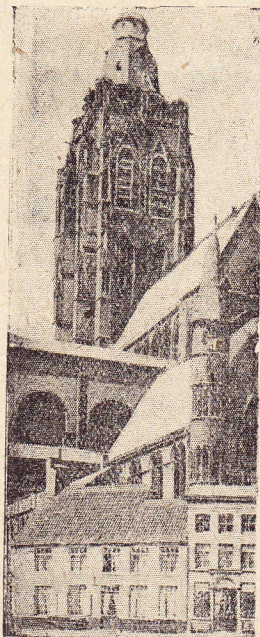
Op Reis door Vlaanderen.

IN HET LAND VAN VERRIEST.

« Ik ga U het schoonste van Oudenaarde toonen », zei Hugō.

Wij trokken statiewaarts, en sloegen in, rechts, onder de boomen, naar de wermanswoningen gebouwd in één wijk, door de heeren Godemare. Prachtig ! overprchtig !

Zij schitteren; zij monkelen, welgezind, onder zonneschijn of regen. Zij staan in lange reken — een klein honderd geloove ik — net, in rooden steen,

St^e Walburga te Oudenaarde.

luchtig, vriendelijk, onder platten of schermen gevel, met klaar gordijntjes, met bloemen aan de vensters en blijde kindergezichten. Het zijn schoone, sterke, gemakkelijke, gezonde, treffelijke woningen, met kelder, en drie vier plaatsen beneden en drij vier slaapkamers boven, een voorland of trottoir in cement alvoren, en een hoveken bachten 't huis. Het zijn overheerlijke wermanswoningen ». En weer voelen wij bij dezen schoonen Vlaming de groote liefde voor het kleine volk.

Verriest woonde tusschen Leie en Schelde, bijna halverwege Kortrijk en Oudenaarde. Als hij op wandel was, zag hij nu aan den einder de torens

van Kortrijk, of de roode daken van Waregem, dan weer den Kluisberg over de Schelde, en ook diep in de valeie den Sint-Walburgatoren van Oudenaarde. Oudenaarde noemde hij een vriendelijk nestje. 't Is een lief stedeke ook en het heeft het schoonste stadhuis van ons land, niet het grootste, neen, maar het fijnste. De kerk van O. L. Vrouw van Pamele is ook beroemd. Die van Sint-Walburga heeft den zwaarsten toren.

Ruim twintig jaar geleden was beiaardier der stad Oudenaarde zekere Wardje Versmissen, schoenmaker van ambacht, doch ook zanger in Pamelekerk, waar men gaarne zijn schoone tenorstem hoorde. Toen hing het klokkenspel nog in den fijnen ranken toren van 't stadhuis, onder de voeten van « Hanske 't Krijgerken ». In 1894 ondeckte men, dat de stadhuistoren al te bouwvallig werd, en besloot het gemeentebestuur den beiaard naar den veel kloekeren toren van de Sint-Walburgakerk over te brengen. Dit geschiedde onder leiding van Jef Denyn. En toen zei de meester-beiaardier tot burgemeester Raepsaet : « Nu moest ge een jongen muzikant opleiden. Uw beiaard is zeer schoon en verdient goed bespeeld te worden ».

Burgemeester Raepsaet sprak een jongen muzikant aan, een leeraar in de muzieschool, en zei : « Fons, gij zoudt moeten leeren beiaarden ». Fons had daar wel ooren naar, en kreeg toestemming om zoo dikwijls naar 't klavier op den toren te klauteren, als hij wenschte. Wardje Versmissen bezag dat met geen goed oog en bekeek den leerling als een indringer. Fons stoorde er zich niet aan en oefende zich maar. In 1897 werd te Mechelen een wedstrijd uitgeschreven voor beiaardiers. Apotheker De Vacht gaf Fons den raad mede te dingen... Deze vroeg of de apotheker dat nu meende of alleen om te lachen zei. De leerling beiaardier trok echter naar Mechelen en behaalde daar den vierden prijs. Te Oudenaarde bracht men hem een serenade. Het gemeentebestuur verleende hem een gedenkpenning en, nog beter, benoemde hem tot hulp-beiaardier.

Wardje had last gekregen van rheumatiek en was nu blij met zijn helper. Hij zelf bleef toch baas, niet waar ? Vijftien jaar geleden stierf de zanger van Pamelekerk en de hulpbeiaardier werd stadsbeiaardier. Het is Alfons Schynkel, nu zoo bekend en gewaardeerd om zijn kunst.

Wij bezoeken hem in zijn huis in de Burgstraat te Audenaarde. Maar een beiaardier moeten we spreken op zijn toren, en Schynkel wil dadelijk meegaan. « Doch mijn beiaard is kapot », zegt hij. En hij toont ons een klokje zonder hals, dat onder zijn schouw staat. « Amerikaansche soldaten hadden het meegenomen » vertelt hij

« 't Was een oorlogsherinnering... maar te Leupegem vonden ze 't al te zwaar en lieten het daar achter. Men heeft het mij teruggebracht ».

Een reusachtige stelling omringt den zwaren Sint-Walburgatoren, doch men werkt langzaam aan 't herstel. Wij klimmen de wenteltrap op... Op de treden liggen stokjes en strooitjes... De vogels huizen gaarne in den ouden

grijzen toren, bij de klokken... maar al dat herstellingswerk verjaagt hen thans.

De Oudenaardsche toren bezit twee wenteltrappen en halverwege wisselen we, daar de eene, die we tot nu toe volgden, verder beschadigd is. De wind giert door gaten en scheuren. We bereiken een verdieping waar Schynkel ons met zekere droefgeestigheid zegt : « Daar liggen een deel mijner klokken ». En we zien deze slachtoffers van den oorlog als een hoop oud brons; wachtend nog altijd op het herstel, een hergieten. Tegen een anderen muur staat troosteloos het klavier, dat men juist voor den oorlog weggenomen had, om 't mechaniek van den beiaard te veranderen. En de trommel is ook doodsch...

We klimmen naar de beiaardkamer... Onderwege vernemen we, dat op 1 September 1917, de Etappen-kommandant Seemann aan den burgemeester van Oudenaarde opgaaf vroeg van het aantal torenklokken in de gemeente, maar het kwam tot geen opeischings.

Doch het werd November 1918. Op Allerheiligen verlieten de Duitschers Oudenaarde. Dadelijk begonnen ze de stad te beschieten en ook de Sint-Walburgatoren kreeg verscheidene treffers. Twee-en-twintig klokken van den beiaard werden verbrijzeld of zwaar beschadigd.

En nu komen we in de kamer waar dat gebeurd is.

Schynkel brengt ons voor een der reusachtige vensteropeningen... Een prachtig panorama ligt voor ons. We zien den Eenameberg, den Wolvenberg, de hoogten van Mater, den heirweg op Geeraardsbergen, den Edelareberg. Uit die richting kwamen de Deutsche granaten en 't wordt ons hier nog duidelijker, hoe de stad aan de genade der kanonnen overgeleverd was. « Met hun kijkers keken ze tot in den toren », merkt Schynkel op. En we kunnen ons voorstellen, dat militaristen als deze, die op den Kluisberg honderd mark beloofden aan hem, die het eerst Avelgems kerk trof, daar op den Edelareberg of den Hoorebeekschē kouter zegden : « Kom, we zullen de klokken van Oudenaarde eens luiden ». In lk geval sloeg een granaat in deze Oostelijke opening, waarachter de helft van den beiaard hing. We zien nog de wonden in de muren, verwrongen ijzeren balken, afgekraakte betimmering... en de verbrijzelde of beschadigde klokken.

« O, die tijd ! », vertelt Schynkel. « Drie dagen hield ik het uit... onder het vreeselijk bombardement... Toen vluchtten we... Uit een kelder in de Beverestraat haalde men 26 dooden...

Oudenaarde's klokken bezaten een hooge waarde. Er waren er 37 van 1759, gegoten door Van der Gheyn, en met de nieuwe telde de beiaard er 47.

De toren zwijgt... Ja, men klept wel voorzichtig voor de diensten, om den toren niet verder te beschadigen, maar dat is geen zingen... Laat ons hopen, dat Schynkel spoedig weer aan zijn klavier mag zitten !

We kijken nog eens rond en zien de heuvels van West-Vlaanderen, in

't land tusschen Schelde en Leie, met de tragische herinneringen aan de stikgasaanvallen van 1918.

Dat is dus het land van Verriest, een prachtige streek. Men moet deze beziën van den Tiegemberg, met zijn uitkijktoren, zijn twee molens, zijn bosch en in de vallei, de bedevaartplaats, waar men den H. Arnoldus dient.

Een der molens dagteekent uit den tijd, toen de kruisvaarders ons uit het Oosten teekeningen en modellen van molens meebrachten, hoe men door den wind in de zeilen te laten blazen, wieken en maalsteen en kon doen draaien. In den houten Tiegem-molen is een balk met inkervingen van een bijlken of hapken, en die zijn daar uit de dagen, toen de boeren nog gewapend uitgingen. Als ze dan in den molen wat neerzaten, sloegen ze het hapke zoo lang met het ijzer in die balk. Veel onzer molens zijn honderden jaren oud, maar helaas ze verdwijnen snel. De stoom, de gasmotor, ook de electriciteit vervangt den wind.

In onzen weekklapper hebben we gesproken van het slechte jaar 1847-'48. Tiegem heeft toen ook veel geleden. Stijn Streuvels vertelt er ons van. Heele huisgezinnen stierven uit op enkele dagen. Op een hofstede was er een zoon, die eerst zijn vader, dan zijn moeder zag uitdragen, en vervolgens zijn vijf broers en twee zusters verloor. Wanhopig verliet hij 't dorp en men heeft hem nooit weergezien. De doodsklok klonk onophoudelijk. Twee der naaste geburen luidden : zoo was 't gebruik. Op een morgen waren er 14 luiers aan den toren en ze wachtten hun beurt af. Twee zeiden tot elkaar : « Wie van ons zal 't eerst dood zijn ? » Veertien dagen later waren beiden begraven.

En in 1918 werd Tiegem weer zwaar getroffen. Bij de honderd burgers werden gedood door granaten, gas of kogels. Zoo heeft ieder dorp zijn geschiedenis...

Door de beevaart is Tiegem een welvarende gemeente geworden. Dan liggen in dat land van Verriest nog schoone dorpen als Avelgem, Castre, Kerkhove, Deerlijk. De ellende is er weer vergeten, ook de armoede. Verleden Zomer zagen we in 't Scheldeland nog « den haan inhalen ». Op 't laatste voer van 't graan zaten kinderen met een met kruid en bloemen versierden stok. En ze zongen lustig :

Koekeloerelou !

Vivat onzen hani jou !

't Laatste voer is op de baan,

Om naar huis te gaan...

Nog een oud-Vlaamsch gebruik, maar dat helaas, ook al uitsterft...

N^r 2. Prijs 35 cent. — Abonn. per jaar 20,80 fr. 11 November 1922.

'T VLAAMSCH GEZIN

Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

